

Innst. S. nr. 126

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra kommunalkomiteen

St.prp. nr. 41 (2002-2003)

Innstilling fra kommunalkomiteen om tilleggsbevilgning til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser for bostøttemottakere

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Kommunal- og regionaldepartementet legger i proposisjonen fram forslag til tilleggsbevilgning i statsbudsjettet for 2003 til dekning av økte utgifter knyttet til bostøtteordningen. Bakgrunnen for forslaget er at mange husholdninger med lave inntekter får problemer med å betale strømregningen pga. de økte strømprisene. Det er alvorlig når mange pensjonister sparer på strømmen slik at leilighetene blir for kalde. Det er derfor behov for tiltak som kan lette situasjonen for disse husholdningene.

En støtteordning må gjøres enkel slik at de som har behov for ressurser raskt kan få hjelp med strømregningen. Støtten må kunne utbetales raskt.

Departementet viser til at bostøtten er en svært målrettet og treffsikker ordning og omfatter 106 000 husholdninger med svært lave inntekter. Dette innebærer at vi har et system som treffer de aller fleste med lave inntekter i samfunnet.

Regjeringen vil foreslå et enkelt system med lik kompensasjon for alle grupper innenfor bostøtteordningen. Dersom differensierte satser skulle legges til grunn, ville dette både forsinke og fordyre utbetalingen pga. administrative kostnader.

Regjeringen foreslår at det foretas en engangsutbetaling til alle som søkte om bostøtte og var berettiget til støtte 3. termin 2002 på 700 kroner per husholdning for å kompensere for økningen i strømprisene. På denne måten vil alle gruppene innenfor bostøtteordningen få tildelt engangsbetalingen, også barnefamiliene. For alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekt

under minstepensjon tillagt 30 pst. vil økningen komme i tillegg til justering av sjablonen for lys og varme for 2003 på 450 kroner. Utbetalingen vil skje i februar. Kostnaden knyttet til dette tiltaket, med de forutsetninger som legges til grunn i denne proposisjonen, er på 76 mill. kroner inkludert administrasjonsutgifter.

Regjeringen vil komme tilbake til en inndekning av tilleggsbevilgningen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003. Regjeringen vil i tiden framover følge utviklingen i strømprisene nøye og vurdere behov for ytterligere tiltak.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, fra Høyre, Peter Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og fra Senterpartiet, lederen Magnhild Meltveit Kleppa, viser til at strømprisene har økt vesentlig den siste tiden og at det nå er mange husholdninger som vil få problemer med å betale de høye strømregningene som kommer. Dette gjelder spesielt husholdninger med lave inntekter. Regjeringen foreslår med bakgrunn i disse problemene å utbetale et engangsbeløp gjennom bostøtten til de 106 000 husholdningene som i dag kommer inn under bostøtteordningene, og som har svært lave inntekter. Beløpet skal være likt for alle.

Komiteen viser til at Regjeringen i proposisjonen foreslår å øke tilskuddet til de 73 500 husstander som i dag får støtte til lys og varme gjennom bostøtten med 700 kroner i år, i tillegg til de 450 kroner som allerede er vedtatt i budsjettet. Regjeringen foreslår videre å

utvide ordningen til også å gjelde de 32 500 husstander som i dag ikke er berettiget til denne støtten. Komiteen har merket seg at dette i all hovedsak gjelder barnefamilier med svært lave inntekter.

Komiteen viser til at bostøtteordningen gis til personer med lav inntekt og baseres på at det for den enkelte fastsettes en såkalt "godkjent boutgift". Fra dette trekkes en "rimelig boutgift", en egenandel som fastsettes ut fra den enkeltes inntekt. Av differansen mellom godkjent boutgift og rimelig boutgift gis 70 pst. som bostøtte.

Komiteen mener at med bakgrunn i dagens høye strømpriser, og at mange får problemer med å kunne betale strømregningen, er det behov for både å øke og utvide bostøtteordningene.

Komiteen er enig med Regjeringen i at en utvidelse av støtteordningene må gjøres enkle, slik at de som har sterkest behov for tilskudd får rask hjelp med å kunne betale strømregningen. Samtidig er komiteen opptatt av at man finner fram til ordninger som er

mest mulig treffsikre uten at man etablerer nye byråkratiske strukturer.

Komiteen er enig i at de gruppene som Regjeringen foreslår, skal få ekstra hjelp til å betale strømregningen. Komiteen ser det som viktig at støtten også gis til de som i dag ikke omfattes av tilskuddet til lys og varme.

Komiteen mener at det allerede nå er kjent at de ekstrakostnadene som disse husholdningene får, er betydelig større enn det økte tilskuddet som Regjeringen foreslår.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener derfor at beløpet som Regjeringen foreslår - på 700 kroner - ikke er nok, og vil foreslå å heve beløpet til 2 500 kroner.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
580		Bostøtte	
	71 (ny)	Tilskudd til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser, bevilges med	265 000 000
2412		Den Norske Stats Husbank	
	1	Driftsutgifter, økes med	1 000 000"

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at kr 2 500 til alle bostøttemottakere vil være et betydelig bidrag til de husstander som er sterkest rammet av økte strømkostnader. Dette vil være et treffsikkert tiltak for de som har kombinasjonen lave inntekter og høye boutgifter.

Disse medlemmer vil understreke at det er svært viktig at disse grupper får hurtigst mulig hjelp, og at denne utbetalingen kan skje raskest mulig for å imøtekomme det akutte behovet i forbindelse med at strømregningene forfaller til betaling. Andre løsninger som fremmes, som heving av bostøttetak og sjablon for lys og varme for barnefamilier, vil ikke kunne utbetales før til høsten. Disse forslagene vil ikke kunne avhjelpe den akutte situasjonen, og vil derfor ikke være egnede virkemidler nå.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at det er mange lavinntektsgrupper som faller utenfor bostøtteordningen i dag, og at det er nødvendig å ha tiltak som når flere av de som nå får en vesentlig forverring av sin økonomiske situasjon som en følge av de økte strømprisene. Flertallet viser til at inntektsgrensene for å få bostøtte er svært lave og at en familie med to voksne og ett barn måtte i 2002 ha en inntekt på under 157 300 kroner for å komme inn under ordningen. Tilsvarende var det i 2002 for en enslig forsørger med ett barn en øvre inntektsgrense på 143 600 kroner.

Flertallet vil gå inn for å øke disse inntektsgrensene med 30 000 kroner for barnefamilier. Dette vil gjelde om lag 12 000 barnefamilier som da vil bli berettiget til bostøtte. Flertallet foreslår at dette innføres fra 2. tertial 2003 og blir en permanent ordning.

Flertallet viser til brev fra kommunal- og regionalministeren av 3. desember 2002 der helårsvirkningen for å øke inntektsgrensen med 30 000 kroner er beregnet å koste om lag 180 mill. kroner, provenyet fra 2. tertial 2003 er således beregnet til 120 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at det er feilaktig av flertallet å fremstille sitt forslag som at de nå hever inntektsgrensene i bostøtteordningen med kr 30 000. Disse medlemmer vil påpeke at mye av denne økningen allerede er gjennomført i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Når opposisjonen nå foreslår å heve inntektsgrensene med kr 30 000 fra 2002-satser, er altså disse satsene allerede hevet med inntil kr 16 300 i statsbudsjettet for 2003.

Disse medlemmer vil i tillegg påpeke at Regjeringen i inneværende år satser betydelig på utvidelse av bostøtteordningen. Kravet for barnefamilier om at boligen må være finansiert gjennom Husbanken ble avvirket fra 1. termin 2003 og medførte at 5 000 nye barnefamilier vil motta bostøtte med om lag kr 7 700 pr. termin.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at bostøttens sjablon for lys og varme kan være et virkemiddel for å fange opp særskilte endringer i strømprisene. Flertallet viser til at bare bostøttemottakere som er pensjonister omfattes av sjablonen, mens om lag 32 500 bostøttemottakere - blant annet barnefamilier - ikke omfattes. Sjablonen differensieres avhengig av hus-

standsstørrelse og hvor i landet en bor, slik at den er målrettet ut fra forskjeller i oppvarmingsbehovet.

Flertallet foreslår at sjablonen gjøres gjeldende for alle bostøttemottakere, og at endringen gjennomføres fra 2. tertial 2003. Ifølge brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden innebærer det et proveny på 63 mill. kroner for 2003.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
580	70	Bostøtte Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	183 000 000"

Flertallet viser til at den utvidelse av nye grupper som kan motta bostøtte og den særskilte økningen i bostøtten som flertallet her foreslår, vil gi betydelig hjelp til svært mange av dem som er sterkest rammet av økte strømkostnader og har lave inntekter.

Flertallet viser til at ett av de mest målrettede tiltaket for å hjelpe personer som rammes av økte strømpriser og lave inntekter, er å øke bostøtten. Flertallet foreslår tre viktige grep på dette området:

- Antall barnefamilier som har rett til bostøtte økes betydelig ved at øvre inntektsgrense for hvem som kan motta slik støtte økes vesentlig.
- Alle som mottar bostøtte får en særskilt økning i utbetalingene som følge av de økte strømkostnadene.
- Det skal heretter gis et tillegg i bostøtten for barnefamilier for kostnader til lys og varme på samme måte som det allerede er for pensjonister.

Flertallet mener at disse tiltakene i vesentlig grad vil avhjelpe problemene for dem som har det aller vanskeligst. Flertallet vil likevel peke på at det vil være grupper som har tilsvarende problemer, og som ikke har rett til bostøtte selv med de utvidelser som her foretas.

Komiteen viser til at kommunene gjennom lov om sosiale tjenester har plikt til å yte hjelp til personer har betydelige problemer med å betale de ekstraordinært høye strømkostnadene.

Komiteen viser til at sosialministeren i en uttalelse i brev fra Kommunal- og regionaldepartementet til komiteen av 12. februar 2003 har presisert at lov om sosiale tjenester gir rom for å vise fleksibilitet, slik at de som har behov for hjelp i en midlertidig vanskelig økonomisk situasjon ikke trenger å selge eiendeler før hjelp gis. Det vises her til sosialministerens uttalelse:

"Mange som oppsøker sosialkontoret for å få hjelp til å betale en unormalt høy strømrregning, har et kortvarig hjelpebehov. Sosialtjenesten vil i slike tilfeller, som et ledd i en helhetsvurdering, normalt ikke kreve eiendeler solgt før stønad gis. Dette er i tråd med veiledende retningslinjer gitt i rundskrivet."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil også vise til at Regjeringen i den forbindelse har varslet at den vil sende ut et

rundskriv som oppfordrer kommunene til å vise fleksibilitet som lov om sosiale tjenester gir rom for.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil i tråd med dette peke på at lov om sosiale tjenester gir rom for en praktisering hvor det ikke stilles krav om salg av eiendeler, krav om å benytte barns sparepenger mv. før det gis hjelp til å klare midlertidige betalingsproblemer. Disse medlemmer ber Regjeringen formidle dette til kommunene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at det følger av sosialtjenestelovens § 5-1 at alle inntektsmuligheter skal være utnyttet før det gis stønad til livsopphold. Dette innebærer i praksis at eiendeler som søkeren ikke trenger for sitt livsopphold, eksempelvis bil, båt, hytte, etc., kan kreves solgt før det er aktuelt å gi økonomisk sosialhjelp. Den siste tiden har det vist seg at personer i en akutt krise som følge av de ekstraordinært høye strømprisene har blitt møtt på sosialkontorene med krav om å selge eiendeler, bruke av barnas sparepenger, eller lignende før de kan få støtte til dekning av strømrregningen. Det har vist seg at heller ikke sosialtjenestelovens unntaksbestemmelse i § 5-2 i praksis har gitt rom for å innfri løftene om nødvendig hjelp med strømrregningen til dem som lider under situasjonen i energimarkedet.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen vil øke bostøtten for å hjelpe dem som får alvorlige betalingsproblemer som følge av høye strømrregninger. Disse medlemmer deler Regjeringens oppfatning av bostøtten som en målrettet og treffsikker ordning som omfatter om lag 106 000 husholdninger med svært lave inntekter. Problemet er at bostøtteordningen på langt nær dekker alle de husholdningene som sliter aller mest med strømprisene. SSBs levekårsundersøkelse 2001 viser at 25,7 pst. av husholdningene oppgir at de ikke klarer en uforutsett regning på 3 000 kroner. Folketellingen 2001 viser at det var 1 962 000 husholdninger i Norge. Det vil si at ca. 500 000 husholdninger har problemer med en uforutsett regning. Dette illustrerer at det er langt flere enn de 106 000 husholdningene som mottar bostøtte som kan ha behov for hjelp med strømrregningen.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer understreke behovet for en avgrenset ordning for utgiftsdekking av uforutsette ekstraavgifter til strømregningen som følge av den ekstraordinære situasjonen i energimarkedet.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen gir uttrykk for at gjeldende regler og kommentarer til sosialtjenesteloven er et godt redskap for å hjelpe dem som trenger det mest også i den ekstraordinære situasjonen med høye strømpriser. Regjeringen peker blant annet på at mange som oppsøker sosialkontoret for å få hjelp til å betale en unormalt høy strømregning vil ha et kortvarig hjelpebehov, og at sosialtjenesten normalt da ikke skal kreve eiendeler solgt. Eksempler, blant annet fra mediene den siste tiden, tyder på at praksis ikke er i tråd med dette. Disse medlemmer vil derfor understreke behovet for at Regjeringen umiddelbart sørger for å sende de nødvendige styringssignaler til kommunene om fortolkning av regelverket, slik at de som trenger det mest får hjelp med strømregningen. Et slikt signal må følges av inndekning for de ekstraavgifter kommunene nå får på grunn av de høye strømprisene. Disse medlemmer viser til merknad og forslag i denne innstillingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett komme tilbake med forslag til inndekning av de ekstraordinære utgiftene kommunene har hatt i form av merutgifter til økonomisk sosialhjelp som følge av høye strømpriser."

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennom rundskriv presisere fortolkningen av sosialtjenestelovens bestemmelser om økonomisk stønad. Presiseringen knyttes direkte opp til praksis relatert til situasjonen på energimarkedet og de betalingsproblemer den har gitt for mange. Det legges vekt på at det ikke er rimelig å kreve eiendeler solgt eller at sparepengene til husholdningens barn brukes før stønad gis når personer på grunn av høy strømregning har et kortvarig hjelpebehov."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571	60	Rammetilskudd til kommuner Innbyggertilskudd, økes med	130 000 000"

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet foreslår at kommunene tilføres 300 mill. kroner som fordeles

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571	60	Rammetilskudd til kommuner Innbyggertilskudd, økes med	300 000 000"

parti og Senterpartiet, vil peke på at kommunene må forventes å få økte kostnader til sosial hjelp som følge av økningen i strømprisene. Flertallet har ved behandlingen av statsbudsjettet for 2003 foreslått betydelig større økonomiske rammer for kommunesektoren enn det som ble vedtatt. Flertallet mener at Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett som legges fram i mai, må foreta en samlet gjennomgang av den økonomiske situasjonen i kommunesektoren. Herunder må Regjeringen legge fram for Stortinget en vurdering av hvordan kommunenes økonomiske situasjon påvirkes av de økte strømprisene, og av økte kostnader til økonomisk sosialhjelp.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er oppmerksom på at kommunenes kostnader til sosialhjelp kan øke som følge av de økte stønadskostnadene, selv om dette begrenses ved den engangsstøtten på kr 2 500 som komiteen går inn for. Disse medlemmer ber derfor Regjeringen følge nøye med i utviklingen i kommunenes kostnader knyttet til dette, og vurdere behovet for økte overføringer til kommunene i revidert budsjett.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Regjeringen bes i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 legge fram en vurdering av hvordan kommunenes økonomiske situasjon påvirkes av de økte strømprisene, og herunder av økte kostnader til sosial hjelp."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener likevel det er behov for en styrking av kommunenes økonomi allerede nå. Dette både for å kunne møte økningen i kostnadene og for å kunne vise den forutsatte rimelighet i forhold til de som har behov for hjelp.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår derfor at kommunene nå tilføres 130 mill. kroner som fordeles gjennom innbyggertilskuddet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

gjennom innbyggertilskuddet. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

Disse medlemmer vil subsidiært støtte forslaget fra Arbeiderpartiet.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers forslag og merknader i energi- og miljøkomiteens innstillinger om spørsmål vedrørende energisituasjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til dokument 8-forslag fremmet av representantene Siv Jensen og Øyvind Korsberg, om å fjerne el-avgift og moms på elektrisitet i perioden 1. januar 2003 - 30. april 2003. Dette forslaget ble beklageligvis avvist realitetsbehandlet i Stortinget.

Disse medlemmer viser til at strømprisen på kort tid er mangedoblet i forhold til normalt. De rekordhøye kraftprisene skaper en vanskeligere økonomisk situasjon for folk flest, og en dramatisk situasjon for enkelte vanskeligstilte. Norge er et kaldt og tidvis mørkt land, og folk flest bør ikke ha dårlig samvittighet over at de ønsker lys og varme rundt seg. Få land i verden har så gode forutsetninger som Norge for å sikre befolkningen rikelig med energi til rimelige priser.

Disse medlemmer viser til at stortingsflertallets fokus på redusert el-forbruk og innfasing av alternativ energi foreløpig ikke har gitt tilstrekkelige resultater, og energinasjonen Norge klarer i dag ikke å produsere nok kraft til å holde el-prisene på et rimelig nivå.

Disse medlemmer viser til at behovet for oppvarming i hjemmene på vinterstid er betydelige, og det anslås at rundt 55-80 pst. av energibruken er til oppvarming. Mange husstander er i dag fullstendig avhengig av strøm til oppvarming, og er dermed spesielt sårbare for prisoppgang på strøm, som oppstår i spesielle situasjoner. Eksempelvis har tidligere boligpolitikk i sentrale strøk vært av en slik karakter at alternative energikilder ikke eksisterer. Dette slår eksempelvis nå ut i voldsomme ekstrautgifter for mange eldre som bor i store byer.

Dette er altså etter disse medlemmers syn et resultat av at politiske valg og prioriteringer bevisst har redusert folks reelle muligheter til å gjøre selvstendige valg av energikilder til oppvarming av sine hjem. Gjennom avgiftspolitikken, forskrifter og usikre rammevilkår har realistiske alternativ til strøm, slik som bruk av ved, fyringsolje og gass, vært nedprioritert og uønsket. De ønskede alternativene som flertallet presenterer er for små eller for langt frem i tiden til å gi en effekt i dette tiåret.

Politiske beslutninger har etter disse medlemmers syn gjort strøm til primær oppvarmingskilde, samtidig som politikerne har hindret tilbudssiden i el-markedet å utvikle seg og sikre tilstrekkelig økt produksjon i Norge.

Et tradisjonelt tiltak fra myndigheter og miljøverngrupper derimot, er kravet om at folk flest må bruke mindre strøm, og annonsene fra ENOVA fremstiller nordmenn som strømsløserer. Disse medlemmer viser imidlertid til at NVE har dokumentert at norske husstander ikke bruker mer energi enn tilsvarende i andre nordiske land. Det blir misvisende å sammen-

ligne kun strømforbruket, da tilgangen til alternativer er større i de andre nordiske land.

Disse medlemmer mener dagens situasjon krever kortsiktige tiltak med umiddelbar effekt på strømregningen. Etter disse medlemmers syn er det mest direkte kortsiktige virkemiddel Stortinget rår over, avgift og moms på elektrisitet.

Disse medlemmer viser til at ifølge en beregning foretatt av konsultentselskapet Tekno Konsult for NRK, vil staten tjene nesten 11 mrd. kroner ekstra på de økte strømprisene i vinter. Staten vil få pengene gjennom økt skatt fra kraftselskapene, økt utbytte fra egne kraftselskap og mer momsinnpekt. Anslaget omtales som forsiktig og konservativt. De forventede økte skatteinntektene fra kraftselskapene burde etter disse medlemmers syn ha kommet strømkundene til gode gjennom å fjerne el-avgifter i en presset periode som nå.

Etter disse medlemmers vurdering ville en avgiftsreduksjon i dagens situasjon ikke medført uønsket økning i forbruket og derved økt press på el-prisene. El-prisene har forlenget passert punktet hvor folk har maksimale incentiver til å gjøre kortsiktige strømkutt. Prisene ville dessverre fortsatt være høye selv ved en fjerning av el-avgiften, og folk flest vil derfor ha fortsatt ønske om å bruke minimalt med strøm.

En fjerning av el-avgiftene ville vært en håndrekning fra Stortinget nå som den feilslåtte energipolitikken svir som verst hos folk flest.

Disse medlemmer mener derfor at Stortinget burde fulgt opp forslagene fra Fremskrittspartiet om å fjerne el-avgiften og momsen på elektrisitet/nettleie i perioden 1. januar 2003 - 30. april 2003. Dette forslaget ville etter disse medlemmers syn, i motsetning til Regjeringens forslag, i mye større grad ivaretatt alle som vil måtte få umiddelbare og langsiktige problemer pga. av eksplosive strømpriser.

Når Stortinget avviste dette forslaget, mener disse medlemmer at det er nødvendig å finne andre tiltak som hjelper flest mulig av de som måtte få problemer med å betale strømregningen. Disse medlemmer viser imidlertid til de forslag som ligger til behandling i energi- og miljøkomiteen vedrørende økte strømpriser, og finner det riktig at ytterlige spørsmål vedrørende dette behandles i den aktuelle komité.

Hvis tiltak ikke iverksettes umiddelbart, frykter disse medlemmer at det vil få langsiktige økonomiske problemer for mange mennesker. Disse medlemmer mener at bostøtten er et godt og alternativt virkemiddel for å hjelpe de aller dårligst økonomisk stilte for å mestre grunnleggende utgifter til bolig, og i dette tilfellet økte strømregninger. En merutbetaling over bostøtten vil være med på å hjelpe mange husstander med å klare de økte utgiftene i forbindelse med de økte strømprisene. Men disse medlemmer viser til at det fortsatt vil være mange som ikke vil bli ivaretatt med denne type tiltak. En undersøkelse gjort av SIFO avdekker bl.a. at 4 pst. av alle husholdninger vil få store problemer med å betale strømregningen. Men undersøkelsen viser også at mange som tjener oppimot 350 000 kroner også vil få problemer. En økning av bostøtten

basert på en engangsutbetaling vil derfor alene ikke være dekkende for alle de som vil få problemer med strømregningen. For å sikre at flest mulig får hjelp, vil disse medlemmer fremme forslag om å øke alle maksinntektsgrensene for bostøtte med 30 000 kroner,

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
580		Bostøtte	
	70	Bostøtte, overslagsbevilgning, økes med	120 000 000
	71 (ny)	Tilskudd til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser, bevilges med	371 000 000
2412		Den Norske Stats Husbank	
	1	Driftsutgifter, økes med	1 000 000"

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets opprinnelige forslag er rettferdig og utvilsomt ville hjulpet alle. Disse medlemmer viser til at det i realiteten er svært få som vil få ytelse fra sosialkontoret til å betale strømregningen, som ikke allerede mottar ytelse derifra. Regjeringens noe lettvinde løsning med å henvise personer som fikk problemer med å betale strømregningen, ble ikke fulgt opp av konkrete endringer i lovgivning. Dette viser at utsagnet ikke var spesielt gjennomtenkt. Det var i beste fall ikke myntet på personer med ordinær lønnsinntekt som fikk midlertidige betalingsproblemer på grunn av en dramatisk økning i strømavgiftene. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen må gi signaler til sosialtjenesten og kommunene om at det er nødvendig med en fortolkning av regelverket som resulterer i at de som trenger hjelp med strømregningen skal få det. Dette medfører selvfølgelig at Stortinget allerede nå bør øremerke ekstramidler til kommunene. Disse medlemmer foreslår derfor at post 64 Skjønnstilskudd, under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner i statsbudsjettet for 2003, økes med 500 mill. kroner som en ekstraordinær tilleggsbevilgning til dekning av eventuelle merutgifter kommunene måtte ha som følge av økte sosialhjelpsutbetalinger pga. økte strømpriser.

Når det gjelder eventuell kompensasjon i forbindelse med eventuell andre økte strømrelaterede utgifter for kommunene, forutsetter disse medlemmer at

"I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571		Rammetilskudd til kommuner	
	64	Skjønnstilskudd, økes med	500 000 000"

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til brev fra finansministeren datert 12. februar 2003 der han redegjør for at det er svært lite som tyder på at statens inntekter vil øke som følge av økte strømpriser. I tillegg viser prognosene at skatteinntangen er mindre enn forventet i 2003. Disse medlemmer mener at det i denne situ-

og at det utbetales en kontantutbetaling pålydende 3 500 kroner til samtlige bostøttemottakere, som ekstraytelse for å kunne hanskkes med de økte strømavgiftene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

dette blir tatt opp i forbindelse med revidert statsbudsjett og/eller i kommuneproposisjonen.

Disse medlemmer mener det må betraktes som en fallitterklæring overfor rådende sosialpolitikk at flere og flere mennesker blir tvunget til å be om almisser fra det offentlige. Dersom det generelle avgifts- og skattenivået for folk flest var lavere, hadde man unngått en slik situasjon. Disse medlemmer mener at situasjonen vi er oppe i nå er et godt bevis på at norsk skatte- og avgiftspolitik er usolidarisk i forhold til de som tjener minst. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om at Regjeringen må utrede hvordan det norske skatte- og avgiftstrykket slår ut overfor de gruppene som har lavest inntekt. Denne vurderingen må selvsagt måles opp mot alle de offentlige støttetiltak som eksisterer for denne gruppen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fremme alternative tiltak for de grupper som får økonomiske problemer på grunn av økte strømpriser, men som ikke faller inn under allerede eksisterende offentlige støtteordninger."

"Stortinget ber Regjeringen analysere konsekvensene av norsk skatte- og avgiftspolitik overfor trygdede og lavtlønnede, og komme tilbake med dette til Stortinget i egnet sak."

asjonen vil være økonomisk uforvarlig å iverksette langsiktige tiltak som en permanent økning i bostøtten, uten å vurdere det helhetlig opp mot andre boligpolitiske tiltak og den totale økonomiske situasjonen. Disse medlemmer vil her vise til den varslede boligmeldingen der disse forhold blir nærmere belyst.

FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Arbeiderpartiet:***Forslag 1*

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571	60	Rammetilskudd til kommuner Innbyggertilskudd, økes med	130 000 000

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:*Forslag 2*

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett komme tilbake med forslag til inndekning av de ekstraordinære utgiftene kommunene har hatt i form av merutgifter til økonomisk sosialhjelp som følge av høye strømpriser.

Forslag 3

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571	60	Rammetilskudd til kommuner Innbyggertilskudd, økes med	300 000 000

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 4*

Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fremme alternative tiltak for de grupper som får økonomiske problemer på grunn av økte strømpriser, men som ikke faller inn under allerede eksisterende offentlige støtteordninger.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen analysere konsekvensene av norsk skatte- og avgiftspolitik overfor trygdede og lavtlønnede, og komme tilbake med dette til Stortinget i egnet sak.

Forslag 6

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
580	70	Bostøtte Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	120 000 000
	71 (ny)	Tilskudd til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser, bevilges med	371 000 000
2412	1	Den Norske Stats Husbank Driftsutgifter, økes med	1 000 000

Forslag 7

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571	64	Rammetilskudd til kommuner Skjønnstilskudd, økes med	500 000 000

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
580		Bostøtte	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	183 000 000
	71 (ny)	Tilskudd til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser, <i>b e v i l g e s</i> med	265 000 000
2412		Den Norske Stats Husbank	
	1	Driftsutgifter, økes med	1 000 000

II

Stortinget ber Regjeringen gjennom rundskriv presisere fortolkningen av sosialtjenestelovens bestemmelser om økonomisk stønad. Presiseringen knyttes direkte opp til praksis relatert til situasjonen på energimarkedet og de betalingsproblemer den har gitt for mange. Det legges vekt på at det ikke er rimelig å kreve eiendeler solgt eller at sparepengene til husholdningens barn brukes før stønad gis når personer på grunn av høy strømrkning har et kortvarig hjelpebehov.

III

Regjeringen bes i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 legge fram en vurdering av hvordan kommunenes økonomiske situasjon påvirkes av de økte strømprisene, og herunder av økte kostnader til sosial hjelp.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 17. februar 2003

Magnhild Meltveit Kleppa
leder

Signe Øye
ordfører

Hans Kristian Hogsnes
sekretær

Vedlegg 1

Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kommunalkomiteen, datert 22. januar 2003

Spørsmål til St.prp. nr. 41 (2002-2003) fra stortingsrepresentant Karin Andersen til kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål 1:

Vil noen som nå får nytte av økt støtte til lys og varme, også omfattes av den generelle økningen på 700 kr, slik at summen blir 1 400 kr?

Svar:

I St.prp. nr. 41 (2002-2003) foreslår Regjeringen at det foretas en engangsutbetaling på 700 kr i februar til alle som fikk bostøtte 3. termin 2002 per husholdning for å kompensere for økningen i strømprisene. 106 000 husholdninger vil da få denne ekstra støtten til lys og varme i tillegg til den ordinære bostøtten.

Alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekt under minstepensjon tillagt 30 pst. har siden 1997 fått dekket utgifter etter regelverket i bostøtten til lys og varme etter en fastsatt sjablon gjennom bostøttesystemet. Fra 1. januar 2003 ble sjablonen oppjustert med 10 pst. for å kompensere for økte strømpriser. Den gjennomsnittlige økningen er på 450 kr per husholdning for et år.

Alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekt under minstepensjon tillagt 30 pst. vil til sammen få en økt kompensasjon på om lag 1 150 kr for økning i strømprisene.

Det er 32 500 husstander som ikke fikk støtte til lys og varme ved 3. termin 2002. I hovedsak var dette barnefamilier og pensjonister med inntekter høyere enn minstepensjonist pluss 30 pst. Disse husholdningene vil få en kompensasjon på 700 kr for økningen i strømprisene.

Spørsmål 2:

Hva blir provenyet av å øke støtten til henholdsvis 1 000 kr eller 1 500 kr?

Svar:

Kostnaden ved en engangsutbetaling til alle som fikk innvilget bostøtte 3. termin 2002 vil være 107 mill. kr for et støttebeløp på 1 000 kr per husstand, og 160 mill. kr for et støttebeløp per husstand på 1 500 kr.

Spørsmål 3:

Folk har blitt oppfordret av Regjering og representanter for flere partier og kommuner om å skru opp strømmen for å unngå helsefare. Samtidig har de blitt lovet hjelp med strømregninga. Den ordningen Regjeringen nå har foreslått vil bare hjelpe en liten andel av de som får større strømregning enn de kan make å betale. På hvilken måte mener Regjeringen løftene til disse personene skal innfris?

Svar:

Det er et behov for et system hvor staten raskt kan kanalisere midler til husholdninger med de laveste inntektene. Bostøtten er en svært målrettet og treffsikker ordning og omfatter 106 000 husholdninger med svært lave inntekter. Dette innebærer at vi har et system som treffer de aller fleste med lave inntekter i samfunnet og at vi får lave administrative kostnader ved engangsutbetalingen.

Personer som ikke har egne midler, vil kunne ha rett til økonomisk sosialhjelp til å dekke nødvendige utgifter til strøm og oppvarming. Sosialtjenesten kan, i tillegg til økonomisk støtte, bistå med råd og veiledning, og kontakt med for eksempel kraftleverandør for å forhandle fram en betalingsordning med kraftselskapet.

Spørsmål 4:

Regjeringen har oppfordret folk til å søke hjelp på sosialkontoret hvis de ikke klarer strømregninga. Hvor store økte utgifter for kommunene mener Regjeringen dette vil bety?

Svar:

Det må forventes at utbetalingene til økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester vil øke som følge av de økte strømprisene. Jeg har på det nåværende tidspunkt ikke anslag på hvor store de økte utgiftene for kommunene vil bli. Utgiftene avhenger også av utviklingen i strømprisene fremover.

Kommunene kan også få økte utgifter som følge av de høye strømprisene. Kommunene utgjør en stor brukergruppe av elektrisk kraft. Enkelte kommuner kjøper strøm til avtalt pris under spotmarkedspris. Disse vil ikke få en like sterk økning i utgiftene.

Om lag 40 pst. av kraftselskapene eies av kommuner og fylkeskommuner. Hvis det totale overskuddet i kraftsektoren øker med 6 mrd. kr i 2003, noe som ikke er urealistisk utifra de strømprisene som er i dag, vil de kommunale kraftselskap kunne få 1-1,5 mrd. kr i økt utbytte.

Grunnlaget for den kommunale eiendomsskatten blir bl.a. bestemt av spotprisen på strøm. En økning i spotprisen øker skattegrunnlaget, og skatteinntekten til kommunene. Gevinsten vil komme alle de 150 kommunene med kraftanlegg til gode. Denne gevinsten vil ikke slå ut i 2003, men vil gi økte inntekter de påfølgende årene.

Kommuner med kraftanlegg har gjennom konsekvensvilkårene anledning til å ta ut deler av kraften til selvkost. Kommuner som ikke har bundet opp konsekvenskraften i langsiktige kontrakter, kan selge denne kraften med gevinst eller bruke denne billige strømmen selv.

For kommunesektoren totalt sett kan de høye strømprisene gi sektoren en nettogevinst. Kommuner med

kommunale kraftselskap vil kunne få gevinster av økningen i strømprisene, mens kommuner uten kommunale kraftselskap trolig vil få økte utgifter som følge av prisøkningen på strøm.

Spørsmål 5:

Har Regjeringen selv gjort anslag eller beregninger på dette?

Svar:

Jeg har på det nåværende tidspunkt ikke anslag på hvor store de økte utgiftene for kommunene vil bli. Utgiftene avhenger også av utviklingen i strømprisene fremover og gevinster for kraftkommuner.

Spørsmål 6:

Mener Regjeringen det er dekning innenfor gjeldende kommuneøkonomi til å klare slike økte utgifter?

Svar:

Kommunal- og regionaldepartementet vil frem mot kommuneproposisjonen for 2004 gjøre nærmere undersøkelser av virkningene for kommunene som følge av økte strømpriser. Vi vil se nærmere både på økte sosialhjelpsutbetalinger, og kostnader ved kjøp av strøm til eget forbruk. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med en omtale i kommuneproposisjonen for 2004 og eventuelt i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Spørsmål 7:

Dersom folk søker hjelp på sosialkontoret vil det ved beregning av sosialhjelp gjelde svært strenge regler for avhending av eiendom og gjenstander, (for eksempel bil) og alle andre inntektsmuligheter skal være prøvd, før økonomisk bistand gis. Vil det bli lempet på disse reglene i den ekstraordinære situasjonen som er oppstått nå?

Svar:

Det følger av sosialtjenesteloven § 5-1 at alle inntekter, inntektsmuligheter og andre hjelpeordninger skal være utnyttet før det gis stønad til livsopphold. Dette innebærer blant annet at eiendeler som søkeren ikke trenger for sitt livsopphold, og som kan selges for beløp

av noe størrelse, kan kreves realisert før det er aktuelt å gi stønad etter § 5-1. Sosialdepartementet har i rundskriv til kommunene (I-34/2001) gitt eksempler på slike eiendeler: hytte, bil, båt, campingvogn, motorsykel og andre gjenstander med omsetningsverdi. Sosialtjenesten må imidlertid foreta en totalvurdering av om det er rimelig å kreve realisering i det enkelte tilfellet, der det tas hensyn til hva vedkommende trenger, stønadsbehovets antatte varighet og gevinsten ved salg i forhold til stønadsbehovet. Det å bo i bolig av en nøktern, men forsvarlig standard vil i alle tilfeller regnes som nødvendig for livsoppholdet. Når det gjelder for eksempel bilhold, ligger dette normalt utenfor det sosialtjenesten plikter å medregne på utgiftssiden ved vurdering av en søkers hjelpebehov. Bil kan imidlertid, avhengig av den konkrete situasjonen, være av særlig stor betydning for en persons mulighet til å være selvhjulpent, for eksempel for å komme seg til og fra arbeid, og etter en nærmere vurdering anses som nødvendig for livsoppholdet.

Sosialtjenesten kan i særlige tilfeller, selv om vilkårene i § 5-1 ikke er til stede, i henhold til lovens § 5-2 yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon. Bestemmelsen åpner blant annet for at det kan være aktuelt å yte stønad selv om kravet om at alle inntektsmuligheter skal være forsøkt ikke er oppfylt, dersom situasjonen og hjelpebehovet er slik at det vil være en stor belastning å kreve dette.

Ordningen med økonomisk sosialhjelp og behovsprøving er etter regjeringens syn et godt redskap for å hjelpe de som trenger det mest også i den ekstraordinære situasjonen med høye strømpriser. Gjeldende regler og kommentarer til loven gir rom for en skjønnsmessig vurdering av den enkeltes hjelpebehov, hvor det i tillegg til inntekts-, utgifts- og formuesforhold kan tas hensyn til søkerens helsemessige og sosiale situasjon og andre forhold som ledd i en helhetsvurdering.

Det kan fra sosialtjenestens side være aktuelt å sette inn andre hjelpetiltak enn økonomisk støtte for personer som får problemer med å betale en unormalt høy strømregning. Sosialtjenesten kan bistå med råd og veiledning, eventuelt kontakt med kraftleverandør for, for eksempel, å forhandle frem en avdragsordning med kraftselskapet.

Vedlegg 2

Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kommunalkomiteen, datert 12. februar 2003

Svar på spørsmål i tilknytting til St.pr.nr.41 (2002-2003) fra stortingsrepresentant Heikki Holmås til statsråd Erna Solberg

Jeg viser til brev av 7.02.03 med spørsmål i tilknytting til St.prp. nr. 41 (2002-2003) fra stortingsrepresentant Heikki Holmås. Spørsmålene er også knyttet til mitt brev av 5.02.03 til SVs stortingsgruppe som svar på spørsmål fra representanten Karin Andersen.

Spørsmål 1:

I svarbrevet angis at det var 151 000 enslige alderspensjonister med en inntekt under minstepensjon tillagt 30 prosent som ikke mottok bostøtte 2. termin 2002. En del av dem har antagelig ikke fått bostøtte fordi de har for lave boutgifter. Strømregningen kan imidlertid ha økt for disse menneskenes boutgifter og ev. oppfyllelse av vilkår for bostøtte i perioden med ekstraordinært høye strømpriser, slik at de fikk søke

etterskuddsvis bostøtte for denne perioden. Hva ville det i så fall koste? Kan regjeringen tenke seg å innføre en slik ordning?

Svar:

Minste boutgift for å få bostøtte for enslige alderspensjonister er 14 400 kroner for 2003. De alderspensjonistene med en inntekt under minstepensjon tillagt 30 prosent som ikke fikk bostøtte 2. termin 2002 hadde antakeligvis lavere boutgifter (inkl. utgifter til lys og varme) enn dette beløpet på årsbasis. Utgiftene til lys og varme dekkes etter en fastsatt sjablon i bostøtteordningen og ikke faktiske utgifter til lys og varme. Dette har det vært bred enighet om i Stortinget tidligere. Satsene i denne sjablonen oppjusteres nå slik at mottakerne av sjablonen på årsbasis vil få om lag 450 kroner mer i bostøtte. Denne oppjusteringen av sjablonen vil i meget liten grad påvirke mulighetene for at denne gruppen skal kunne få bostøtte med så lave boutgifter. I tillegg vil det omfatte relativt få personer. Regjeringen går ikke inn for etterskuddsvis utbetaling av bostøtte til dekning av ev. ekstra strømutfgifter for denne gruppen. I den utstrekning de vil være berettiget til bostøtte vil bostøtteutbetalingen bli svært liten. Etter min vurdering vil også de administrative kostnadene være høye i forhold til det som oppnås. Dersom noen av disse får problemer med å betale strømutfgiftene vil de være henvist til å ev. søke om sosialhjelp.

Spørsmål 2:

Regjeringen viser til at det i forbindelse med stortingsmeldingen om boligpolitikk vil bli vurdert å fjerne finansieringskravet for pensjonister med en inntekt over minstepensjon tillagt 30 prosent. Dette spørsmålet er aktualisert i forbindelse med diskusjonen om strømprisene og tiltak i den sammenheng. Hva koster en slik endring og kan Regjeringen tenke seg å framskynde behandling av dette spørsmålet?

Svar:

Kostnaden knyttet til opphevelse av boligavgrensningen for målgruppen alders-, uføre- og etterlattepensjonister med en inntekt over minstepensjon tillagt 30 prosent, vil omfatte kravet til finansieringskilde for både eier- og leiebolig. Et grovt anslag, med stor grad av usikkerhet, er at utvidelser for denne målgruppen vil koste fra om lag 550 til 1 200 mill kroner. I stortingsmeldingen om boligpolitikken vil det bli en gjennomgang av boligpolitiske virkemidler, herunder bostøtteordningen. Spørsmålet om avvikling av finansieringskravet for denne gruppen vil som tidligere varslet bli vurdert i denne sammenheng. I tillegg vil vi da kunne gi bedre anslag på en slik utvidelse bl.a. gjennom å utnytte dataene fra folke- og bolig telling 2001.

Spørsmål 3:

Hva vil det koste å oppheve/endre funksjonalitetskravet og hvor mange ekskluderes i dag fra bostøtten grunnet dette kravet?

Svar:

Bakgrunnen for disse kravene er at de skal stimulere til at også lavinntektshusholdninger skal kunne bo i en god og nøktern bolig.

Ifølge siste folke- og bolig telling er det ca. 97 000 boliger som er under 40 kvm. Av disse har 78 300 kjøkken, bad og soverom. Antagelig er mange av disse boligene allerede i bostøttesystemet, der husstanden er støtteberettiget ved at de er bebodd av en alders-uføre eller etterlattepensjonist der det ikke stilles krav til boligen. Videre er det nytt i 2003 at det ikke lenger stilles arealkrav til kommunale boliger i de fire største byene for barnefamilier. Andre grupper som bor i disse små boenhetene vil etter departementets oppfatning være grupper som i dag ikke er berettiget til bostøtte, som studenter, unge enslige mv.

Kostnadsberegning av en slik utvidelse er svært usikker. Men hvis vi antar at halvparten av de 78 300 boligene er i bostøttesystemet i dag og at halvparten av disse igjen bebos av studenter og andre som ikke er bostøtteberettiget vil det totalt dreie seg om 19 000 boliger. Antar vi at 80 pst. av disse søker og får bostøtte vil det gi om lag 15 000 flere hushold i bostøtteordningen. Kostnaden med en slik utvidelse vil da bli 254 mill. kroner pr. år.

Spørsmål 4:

Kommunalministeren nevner 80 000 potensielle nye bostøttmottakere i gruppen enslige uten barn med inntekt under 150 000 kr pr. år. Hva vil det koste hvis alle disse fikk innvilget bostøtte?

Svar:

Jeg viser til mitt brev av 5.02.03 om usikkerheten knyttet til dette anslaget. Under forutsetning av at alle disse mottar like mye bostøtte som de enslige (de som mottar bostøtte som følge av at de er langtidsmottakere av sosialhjelp) i dagens bostøtteordning, kan kostnadene ved å innlemme denne gruppen i bostøtteordningen anslås til om lag 744 mill. kroner pr. år.

Spørsmål 5:

Hva vil det koste om alle som i dag ikke har det også fikk rett til "Sjablonstillegg for strøm og varme"?

Svar:

Det er i dag om lag 32 500 husstander som ikke får lagt til sjablon for dekning av utgifter til lys og varme. En slik utvidelse av sjablonen for lys og varme vil koste om lag 31,5 mill kroner pr. termin eller om lag 95 mill. kroner pr. år.

Spørsmål 6:

Det oppgis at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med resultater av undersøkelser av virkninger for kommunene av de høye strømprisene, blant annet med hensyn til økte utbetalinger av økonomisk sosialhjelp. Det vises til at dette vil omtales i Kommuneproposisjonen. SV vil be om at resultatene av disse undersøkelsene legges fram for Stortinget så fort de foreligger.

Svar:

Mange husholdninger vil motta faktura for kraftforbruket i 1. kvartal 2003 i april eller mai måned. Det er avgjørende at de eventuelle virkninger disse får for utbetaling av sosialhjelp kommer med i undersøkelsen. Det er derfor lite trolig at resultatene fra undersøkelsen vil kunne foreligge før Kommuneproposisjonen legges fram for Stortinget.

Spørsmål 7:

Det henvises videre til at Olje- og energidepartementet har foretatt en konkret vurdering av innholdet i SVs forslag om kompensasjon for uforutsette ekstrautgifter til strøm. Den konkrete vurderingen inngår ikke i kommunalministerens svarbrev. SV ber om å få se de konkrete vurderingene som er gjort/grunnlaget for departementets vurdering. Vi ber om at Regjeringen på dette tidspunkt redegjør for de konkrete vurderingene i forhold til alle elementer og delspørsmål som vi ba om svar på når det gjelder etablering av en avgrenset ordning til dekning av strømutfgifter. Det står videre i svarbrevet at SVs forslag er "lite hensiktsmessig utformet". Finnes det andre typer av ordninger som Regjeringen vurderer som hensiktsmessige/mer hensiktsmessige? Kan regjeringen beskrive disse?

Svar:

Spørsmålet er forelagt for Olje- og energidepartementet. Olje- og energiministerens vurdering av spørsmålet er følgende:

"I SVs spørsmål vises det til Olje- og energidepartementets konkrete vurdering av SVs forslag til ordning om kompensasjon for uforutsette ekstrautgifter til strøm. Vi har, i samarbeid med NVE, gjort en vurdering av ordningen skissert i SVs brev av 23.1.2003. Den konkrete vurderingen er gjengitt nedenfor.

SV viser videre til Olje- og energidepartementets hovedkonklusjon, nemlig at SVs forslag til kompensasjonsordning er lite hensiktsmessig utformet, de ber videre om beskrivelse av andre typer, mer hensiktsmessige ordninger. På dette punktet vil jeg vise til tiltak regjeringen allerede har gjennomført. Jeg har hatt møter med kraftselskapene og bedt dem om å innrømme fleksible løsninger for kunder med betalingsproblemer, som for eksempel oppdeling av fakturabeløp eller betalingsutsettelse. Videre har regjeringen økt bostøtten og presisert ovenfor namsmennene mht. gjeldsordninger. Dette er ordninger vi har vurdert og funnet hensiktsmessige, og har av den grunn gått videre med disse.

SVs ordning vil kreve stor kunnskap om hver enkelt kundes forbruk av strøm og utgiftsnivå. I tillegg retter vi noen spørsmål til de spesifikke avgrensningskriteriene.

Generelt kan nettleie og kraftpris variere mye fra forbruker til forbruker. Dette avhenger av hvilket nettselskap som leverer kraft i forbrukerens område og hvilken kraftleverandør og kontraktsform forbrukeren har valgt.

NVE har i dag oversikt over størrelsen på nettleien og samlet forbruk i de ulike nettområdene og hva som er landsgjennomsnittlig nettleie for et forbruk på 20 000 kWh/år. I tillegg kan NVE relativt enkelt skaffe over-

sikt over hvor mange husholdningskunder hvert nettselskap har.

Nettselskapene har oversikt over forbruket til hver enkelt husstand, i tillegg til at det har kunnskap om hvilken kraftleverandør husstanden har.

Nettselskapene har derimot ikke kunnskap om kraftprisene til hver enkelt kunde. Dette er det kun kraftleverandøren og kunden selv som vet. I SVs konkrete tilfelle ønskes det anslått hvor mange kunder som har hatt en strømpris over 1 krone/kWh på forbruk opp til henholdsvis 4 000, 5 000 og 6 000 kWh/kvartal. Dette tilsvarer et årlig forbruk på henholdsvis 16 000, 20 000 og 24 000 kWh/år.

For å kunne anslå dette må hver kraftleverandør rapportere inn hvilke produkter de tilbyr sine kunder, og hvilken pris de har hatt på disse ulike produktene gjennom en periode. I tillegg må de rapportere inn hvor mange kunder som har hatt de ulike produktene, og hvor stort forbruk de har blitt avregnet for i de ulike avregningsperiodene.

Kraftleverandørene må også rapportere inn i hvilke nettområder deres ulike kunder befinner seg for å avgjøre om kunden bor i et nettområde med høy nettleie. Det vil imidlertid være problematisk å få oversikt over kunder som har skiftet kraftleverandør i løpet av den perioden det skal gis en kompensasjon for. Derfor må en slik rapportering fra kraftleverandørene begrenses til å gjelde kunder de har hatt i hele den tidsperioden det er aktuelt å gi en kompensasjon for. I tillegg vil vi nevne at ulike betalingsrutiner, som for eksempel forskudds, etterskudds og a-konto fakturering, gjør rapportering fra kraftleverandørene ytterligere komplisert.

Vi understreker at det i alle tilfelle vil kunne ta en del tid før en slik rapportering fra samtlige kraftleverandører kan foreligge.

Avgrensningskriteriet "høyere nettleie enn gjennomsnittet" vurderes som lite hensiktsmessig for en slik kompensasjon som det her er tale om. Nettleien varierer fra nettområde til nettområde avhengig av kostnadene det enkelte nettselskap har med å bygge, drifte og vedlikeholde nettet. En burde i så fall ta utgangspunkt i den faktiske nettleien.

Videre har definisjonen av gjennomsnittspris betydning for om en kunde vil være berettiget til økonomisk godtgjørelse ihht. SVs forslag. Gjennomsnittspris kan være et uveid eller veid gjennomsnitt av kraftleverandørens priser. Det kan også være et veid eller uveid gjennomsnitt av kundens priser i løpet av 2002. Alt etter hvordan en definerer gjennomsnittspris vil en altså få ulike kriterier for kompensasjon. Definisjon av gjennomsnittsprisen vil også være avgjørende for om det er mulig å innhente opplysninger i forkant.

Til slutt vil vi påpeke at det er usikkert om en inndeling etter kunder med et årlig forbruk på henholdsvis 16 000 kWh, 20 000 kWh og 24 000 kWh er et hensiktsmessig kriterium for kompensasjon. For eksempel kan det være eldre mennesker med dårlig råd som bor i store hus/leiligheter utelukkende basert på elektrisk oppvarming. Disse har kanskje et høyere elektrisitetsforbruk enn den grensen som er foreslått, og vil derfor ikke være berettiget til den foreslåtte kompensasjonsordningen. Det er heller ikke gitt at det er forbrukerne med høyest nettleie og strømpris som er dårligst økonomisk stilt, og dermed de som trenger en slik kompensasjon mest. Et slikt kriterium vil derfor kunne føre til en vilkårlig fordelingsordning.

Etter min vurdering vil det innebære betydelige administrative kostnader hos myndigheter, nettselskaper og kraftleverandører om det skulle gjennomføres en slik ordning som SV foreslår."

Spørsmål 8:

Regjeringen svarer at den ikke vil gå inn for innføring av et varmetilskudd i pensjonsytelsene fra folketrygden. SV ber om Regjeringens begrunnelse for dette.

Svar:

Spørsmålet er forelagt sosialministeren. Sosialministerens vurdering av spørsmålet er følgende:

"Formålet med folketrygdens pensjoner er å erstatte bortfall av arbeidsinntekt som følge av alder, uførhet eller forsørgertap. Folketrygdens tilleggspensjon tjenes opp ved arbeidsinntekt og pensjonen står i et visst forhold til inntekten. Videre kan det gis et inntektsprøvd forsørgertillegg for ektefelle og/eller barn. Folketrygdens pensjon anses som en opptjent rettighet som stort sett kan tas med ved utflytting fra Norge.

Det vil klart ligge utenfor folketrygdens formål å kompensere for bestemte utgifter som for eksempel varme, gjennom folketrygden. Det danske trygdesystemet er annerledes enn det norske og kan ikke direkte sammenlignes. I Norge er det ordningen med bostøtte som skal gi stønad til boutgifter, inkludert strøm, til bl.a. alders- og uførepensjonister med lav inntekt.

Som kjent ble det våren 2001 satt ned en pensjonskommisjon med medlemmer fra de politiske partiene på Stortinget og uavhengige eksperter. Kommisjonen skal avklare hovedmål og prinsipper for et framtidig pensjonssystem. På det nåværende tidspunkt vil det

derfor uansett være lite hensiktsmessig å foreslå nye tilleggssystemer til folketrygden."

Spørsmål 9:

På hvilken måte kan det lempes på de svært strenge reglene for avhending av eiendom og gjenstander i forbindelse med søknad om/beregning av sosialhjelp i den ekstra ordinære situasjonen som er oppstått, og på hvilken måte kan Regjeringen påvirke det skjønnet kommunene utøver i forhold til dette?

Svar:

Spørsmålet er forelagt sosialministeren. Sosialministerens vurdering av spørsmålet er følgende:

"Sosialtjenesten må foreta en totalvurdering av om det er rimelig å kreve realisering av eiendom og gjenstander når en person søker om økonomisk sosialhjelp. Relevante momenter for sosialtjenestens vurdering i denne sammenheng er blant annet om eiendelen er nødvendig for søkerens livsopphold, stønadsbehovets antatte varighet og gevinsten ved salg av eiendelen i forhold til stønadsbehovet. Disse kommentarene til hvordan sosialtjenesteloven skal forstås er gitt i rundskriv til kommunene (rundskriv I-34/2001). Mange som oppsøker sosialkontoret for å få hjelp til å betale en unormalt høy strømgjeld, har et kortvarig hjelpebehov. Sosialtjenesten vil i slike tilfeller, som et ledd i en helhetsvurdering, normalt ikke kreve eiendeler solgt før stønad gis. Dette er i tråd med veiledende retningslinjer gitt i rundskrivet."

Vedlegg 3

**Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kommunalkomiteen,
datert 12. februar 2003**

Jeg viser til brev av 11.02.03 fra Kommunalkomiteen hvor det stilles følgende spørsmål:

Vil inntektsgrensen i bostøtteordningen kunne økes for 2. termin i år dersom vedtak om dette fattes i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2003?

Svar:

Teknisk sett kan regelverket for bostøtteordningen endres i løpet av budsjettåret for eksempel i forbindelse med Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2003.

Det er imidlertid viktig å være klar over at en isolert heving av inntektsgrensen ikke vil få noe betydning uten at enkelte andre faktorer ved ordningen også endres. Øvre inntektsgrenser for bostøtten henger sammen med rimelig boutgift, startpunktet for rimelige boutgifter og boutgiftstaket. Dette illustreres bl.a. av figur 8.3 i NOU 2002:2 Boligmarkedene og boligpolitikken. Teknisk sett vil disse variablene også kunne endres i løpet av året dersom Stortinget fatter vedtak om det.

